

Vědeckovýzkumná a vzdělávací pracoviště se představují

KATEDRA MEZINÁRODNÍHO A EVROPSKÉHO PRÁVA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ

Historie a představení katedry

Při vzniku, resp. obnovení brněnské Právnické fakulty v rámci Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně v roce 1969 vznikla i katedra mezinárodního práva jako víceoborové pracoviště. Při jejím zrodu stál *prof. Vladislav David*, který ji vedl až do roku 1990. Již v tomto období byla katedra velmi dynamickým a prestižním pracovištěm, které zajišťovalo rozsáhlou pedagogickou a vědeckou činnost v oborech mezinárodní právo veřejné a mezinárodní právo soukromé.

Nástupcem *prof. Davida* se stal v roce 1990 *prof. Jiří Malenovský*. Po jeho odchodu na Ústavní soud ČSFR o dva roky později převzal vedení katedry *doc. Vladimír Týč*, který vede katedru i v současné době. K rozhodujícím změnám v náplni činnosti katedry došlo počátkem 90. let, kdy byl ustaven nový obor evropské právo. Katedra proto od roku 1992 nese dnešní název „katedra mezinárodního a evropského práva“.

V současné době devět učitelů katedry působí ve třech vědeckých a pedagogických oborech. Jsou jimi

- mezinárodní právo veřejné (garant *prof. JUDr. Dalibor Jílek, CSc.*), pokrývající oblast mezinárodního práva a mezinárodních organizací,
- mezinárodní právo soukromé a právo mezinárodního obchodu (garant *prof. JUDr. Naděžda*

Rozehnalová, CSc.), které zahrnují právní úpravu občanských a obchodních vztahů s mezinárodním prvkem a úpravu mezinárodně obchodní činnosti a

- evropské právo (garant *doc. JUDr. Vladimír Týč, CSc.*), zahrnující právo Evropské unie (EU) a jeho aplikaci v ČR.

Výuka evropského práva probíhá v rámci projektu Evropské komise „Jean Monnet Chair“. Toto označení, udělené garantovi oboru, zaručuje vazbu na Evropskou komisi uznanou evropskou úroveň této výuky práva EU.

Výuka a studium

1. Ve čtyřech oborech bakalářského studia (cca 150 studentů ročně – bez možnosti pokračovat ve studiu magisterském) katedra zajišťuje výuku několika předmětů tak, aby všichni bakaláři získali základní znalosti zejména v oboru evropského práva. Rozšířená výuka katedrových předmětů je pak v oboru „právo a mezinárodní obchod“.
2. Těžiště pedagogické práce je ve studiu magisterském (cca 450 studentů ročně). Uvedeným třem oborům katedry odpovídají tyto povinné předměty vyučované v druhé polovině právnického studia:

- I Mezinárodní právo veřejné: Tento dvousemestrální předmět zahrnuje obecnou část mezinárodního práva, tedy jeho zvláštní charakter, prameny (mezinárodní smlouvy a obyčeje), subjekty (zejména státy, mezinárodní organizace), základní zásady (vycházející ze zásady svrchované rovnosti států), mezinárodní odpovědnost a vynutitelnost. Následuje zvláštní část, kde je vyučován právo smluvní, diplomatické, mořské, kosmické a další odvětví. Velká pozornost je věnována propojení mezinárodního a vnitrostátního práva. Ve druhém semestru si studenti vybírají ze tří zaměření: mezinárodní ochrana lidských práv, mezinárodní organizace, uprchlické právo.
- I Mezinárodní právo soukromé: Dvousemestrální předmět se zabývá právní úpravou občanských, obchodních, rodinných a pracovních vztahů s mezinárodním prvkem (např. mezinárodní kupní smlouva, smíšená manželství, uznávání a výkon cizích soudních rozsudků v ČR apod.), včetně aplikace mezinárodních smluv a zahraničního práva českými soudy. Ve druhém semestru výuky si studenti vybírají mezi zaměřeními evropské mezinárodní právo soukromé a mezinárodní právo procesní v justiční praxi.
- I Právo mezinárodního obchodu: Jednosemestrální předmět se zabývá třemi úrovněmi regulace právních vztahů v mezinárodním obchodu: úpravou mezi státy při vytváření rámce mezinárodního obchodu (mezinárodní smlouvy), úpravou vztahů mezi státem a podnikatelem a mezi obchodníky z různých zemí navzájem. Výuka probíhá s použitím vlastní učebnice *prof. N. Rozehnalové*.
- I Právo Evropské unie: Tento dvousemestrální předmět je určen k tomu, aby každý absolvent fakulty byl dobře obeznámen se základními instituty práva EU, které je nyní v ČR platným právem. Zahrnuje institucionální část (organizační struktura EU včetně pravomocí jednotlivých orgánů), obecnou část práva EU (prameny, aplikace práva EU českými soudy), jakož i čtyři základní svobody jednotného vnitřního trhu a právní úpravu jednotlivých společných politik EU (např. daňové právo, hospodářská soutěž,

ochrana spotřebitele, pracovní právo a sociální zabezpečení, zahraniční obchod apod.). Patříčná pozornost je věnována Ústavní smlouvě EU. Výuka probíhá s použitím vlastní učebnice *doc. V. Týče*.

Kromě uvedených základních povinných předmětů včetně jejich povinně volitelných větví katedra zajišťuje ještě další povinně volitelné předměty: světové hospodářské právo, aktuální problémy mezinárodního práva veřejného, evropská justice, právní klinika a v angličtině Introduction to EU Law a Case Law of the European Court of Justice. Oba anglicky vyučované předměty jsou navštěvovány i studenty zahraničních vysokých škol, kteří přijíždějí v rámci programu SOCRATES/Erasmus.

3. Doktorský studijní program je realizován ve třech oborech: mezinárodní právo veřejné, mezinárodní právo soukromé a obchodní a evropské právo. V současné době má katedra celkem 12 doktorandů.
4. V roce 2004 byl otevřen mezioborový bakalářský studijní program Evropská hospodářská, správní a kulturní studia, na němž se účastní kromě Právnické fakulty i Ekonomicko-správní fakulta a Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. Katedra v tomto programu zajišťuje výuku práva EU a evropského mezinárodního práva soukromého.
5. V roce 2005 je otevřen ve spolupráci s Nottingham Trent University (Velká Británie) společný studijní program LLM – mezinárodní meziuniverzitní studia (postgraduální studium obchodního práva). V něm katedra zajišťuje výuku evropského práva, práva duševního vlastnictví (průmyslových a autorských práv) a práva mezinárodního obchodu.

Mobilita studentů a učitelů, vnější tuzemské a zahraniční aktivity katedry

Zaměření katedry je přímo předurčeno k širokým aktivitám směrem do zahraničí. Řada studentů využívá možnosti zahraničního studia v rámci programu SOCRATES/Erasmus a studuje především obory vyučované katedrou. To se příznivě projevuje především v tom, že tito studenti po návratu zpracovávají na katedře diplomové práce z oblastí mezinárodního

a evropského práva, přičemž používají poznatků a využívají materiálů získaných v zahraničí. Takové diplomové práce jsou často nadstandardní a mají charakter vědeckých prací (zejména ty, které se týkají aktuálního vývoje v EU).

Učitelé katedry se aktivně zúčastňují vědeckých konferencí a seminářů v tuzemsku a v zahraničí. Ve dvou případech působil učitel katedry jako hostující profesor na francouzských univerzitách. Jeden z učitelů působí externě v Radě Evropy a jeden se stal soudcem Evropského soudního dvora. Katedra úzce spolupracuje rovněž s tuzemskými institucemi – Nejvyšším soudem, Nejvyšším správním soudem, Ministerstvem zahraničních věcí, Energetickým regulačním úřadem, Úřadem ombudsmana. Učitelé katedry také systematicky přednášejí na jiných českých vysokých školách.

Pokud jde o kontakty katedry se zahraničními univerzitami, ty se soustředí především na pařížskou Sorbonnu, Univerzitu Paříž XI, Univerzitu Aix-Marseille ve Francii, Nottingham Trent University (Velká Británie) a Trnavskou univerzitu (SR). V USA to jsou

John Marshall Law School v Chicagu a Fordham Law School v New Yorku.

Vědeckovýzkumná činnost

Tato činnost je považována za rovnocennou činností pedagogické a tomu odpovídají i její výsledky. Výzkum je prováděn zpravidla v rámci grantových aktivit – Grantová agentura ČR (GA ČR), Fond rozvoje vysokých škol, Nadace Jana Husa. Od roku 2005 je fakulta účastníkem významného pětiletého projektu – výzkumného záměru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT).

Vědeckovýzkumná činnost je realizována ve formě výstupů, jimiž jsou časopisecké články a monografie. Nejvýznamnější monografie posledních let publikované pracovníky katedry se týkají práva mezinárodních smluv včetně jejich aplikace orgány ČR, azylového a uprchlického práva, evropského mezinárodního práva soukromého, evropského justičního prostoru, rozhodčího řízení a zdravotnického práva EU. Členové katedry se podíleli rozhodujícím způsobem na

Budova Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

vydání Lexikonu práva EU. Uvedené práce reagují na praktické potřeby státních orgánů ČR, které se potýkají s četnými právními problémy spojenými s otevřením našeho státu navenek, a zejména se vstupem do EU.

Výzkumné projekty v roce 2005

1. Polovina členů katedry se účastní na celofakultním výzkumném záměru MŠMT Evropský kontext vývoje českého práva po roce 2004. Tento pětiletý projekt zahrnuje všechny obory katedry a představuje dlouhodobě základní zaměření výzkumu katedry. Důležitým výstupem bude vědecká konference o evropské ústavě, která je plánována na podzim roku 2005.
2. Dvouletý projekt v rámci GA ČR, který katedra řeší, se týká Současné vývojové fáze právní úpravy vnějších obchodních vztahů EU. Jedná se o specifickou problematiku, v ČR zatím souhrnně nezpracovanou. Výstupem bude monografie, vydaná v závěru roku 2005.
3. Dalším řešeným projektem s praktickým zaměřením je rezortní vědecký projekt Ministerstva zahraničních věcí Následky porušení práva ES/EU pro

ČR jako členský stát EU a pro fyzické a právnické osoby jako adresáty přímo použitelných komunitárních předpisů (včetně problematiky odpovědnosti členského státu za škodu způsobenou jednotlivci).

4. Druhým rezortním vědeckým projektem téhož ministerstva je Význam judikatury Soudního dvora ES v právním řádu ČR a role vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Soudním dvorem ES a Soudem prvního stupně. I tento projekt je prakticky zaměřen na řešení problematiky, před kterou stojí státní orgány ČR po vstupu do EU. V obou případech bude výstupem rozsáhlá analytická studie.

Kontaktní adresa:

Doc. JUDr. Vladimír Týč, CSc.
vedoucí katedry mezinárodního a evropského práva
Právnická fakulta Masarykovy univerzity
Veveří 70
611 80 Brno
Tel.: 549 495 664
Fax: 541 213 162
E-mail: Vladimir.Tyc@law.muni.cz
<http://www.law.muni.cz>

